

PIŠE: MARINO TUMPIĆ

Napokon! Nakon nekoliko noći (godina!) uzaludnog lova na polarnu svjetlost, u noći 30./31. listopada 2003. godine naša je upornost konačno nagrađena, ugledali smo je iznad Istre! (Sva naprijed napisana vremena su u lokalnom vremenu!)

Zbog izuzetno snažne sunčeve aktivnosti tijekom proteklih nekoliko dana, postojala je mogućnost da se polarna svjetlost (aurora borealis) tijekom noći «spusti» sve do naših krajeva. Nismo htjeli propustiti priliku da ju ugledamo. Smjestili smo se nedaleko Zvezdarnice Vidulini i čekali.

Naime, u trenucima povećane sunčeve aktivnosti dolazi do snažnih izbačaja mase i zračenja sa Sunca u svemir, pa i prema Zemlji. Kada te čestice dođu do nas, Zemlja se brani, interakcije magnetskih polja i čestica visoko u Zemljinoj atmosferi stvaraju nad polovima – polarnu svjetlost («svjetleće velove», čudne, i zapravo još nedovoljno objašnjene, igre svjetlosti raznih boja). Veoma su rijetke prilike kada ih je moguće vidjeti sa naših geografskih širina. Ponekad, kao u ovom slučaju, aurora dobiva gigantske razmjere pa ju je, primjerice noćas, bilo moguće vidjeti čak i iz Grčke!

Kako su protekle noći bile oblačne i maglovite, auroru tada nije bilo moguće vidjeti. Prognoza vremena nije obećavala ništa bolje vrijeme niti za noć sa četvrtka

na petak (30./31. listopada 2003.), ipak u četvrtak kasno navečer, oko 22:30 sati, aurora se nakratko nad sjeverozapadnim horizontom ukazala prvi put, ali tada nije fotografirana (!?) - jer sam mislio kako to što vidim nije aurora, naime prema svim predviđanjima i satelitskim snimcima nije ju tada bilo moguće vidjeti. Ipak, promatrao sam crvenkastu izmaglicu oko 2-3 minute, kojih sat vremena kasnije, kritičkim prosuđivanjem “za” i “protiv”, shvatio sam kako sam

“Doživljaj koji se ne smije propustiti...”

gledao auroru a da ju nisam niti pokušao snimiti, i bio sam sav van sebe koju sam glupost napravio, no na svu sreću nebo mi se kasnije ponovo smilovalo.

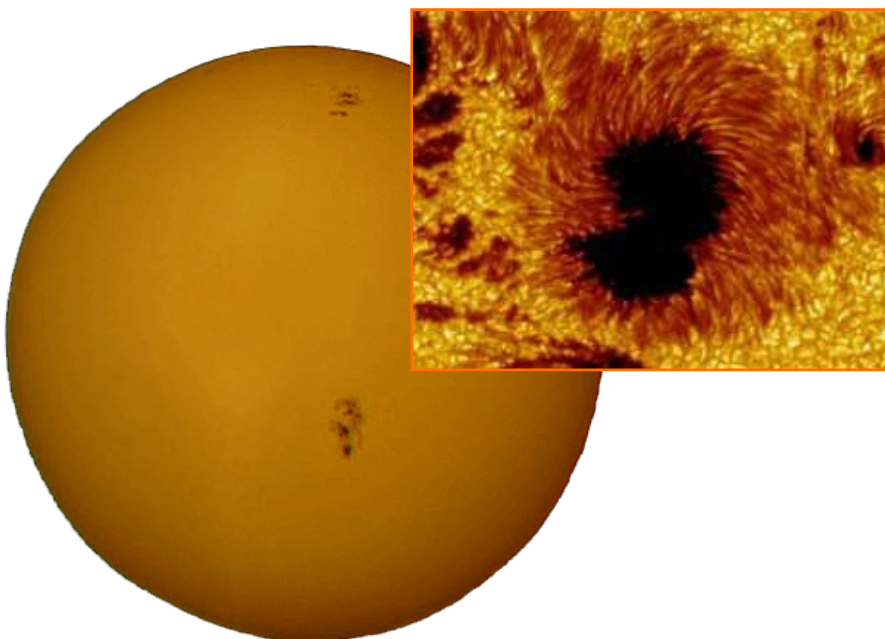
Nailazeći oblaci i izmaglica ubrzo je prekrila nebo i auroru. Povremeno su se na istoku pojavljivali manji «prozori» u oblacima, ali nikako da se nebo ponovo pročisti i prema sjeveru.

Kada smo već bili promrzli, nebo se «otvorilo» i najprije poprimilo nekakav poseban, drugačiji izgled, a onda, 31. listopada oko 00:25 sati, pred našim su se očima počeli događati prizori sa razglednica zemalja na krajnjem sjeveru Zemlje!

Nebo je nad sjeverozapadom postalo zagasite crvene boje, zvijezde su izgledale pomalo nestvarno «na» tom crvenom zastoru koji je vidljivo, u sekundama,

mijenjao svoj oblik, šireći se, pa skupljajući, prosijavajući filamentima, padajući prema horizontu, stvarajući igre svjetla i sjene, okrećući se, potom blijedeći, pa opet snažno svjetleći...

Auroru sam ugledao oko 01:25 sati, oko 01:27 napravljena je prva fotografija, posljednja je fotografija napravljena oko 01:58 sati!, (tada sam prestao

Tih je dana Sunčeva aktivnost bila izuzetno jaka tako da se auroru moglo vidjeti čak iz Grčke!

sa fotografiranjem, baterije su pomalo bile na kraju, htio sam sačuvati energiju za neki eventualni neočekivani prizor, a i odlučio nesmetano uživati u prizoru koji mi se dešavao ispred očiju) aurora je bila vidljiva do oko 02:15 sati, tada je izbljedila i nestala u izmaglici, ja sam ostao još malo vremena, a oko 02:30 sati se nebo zatvorilo te sam završio sa promatranjem.

Predstava je trajala skoro sat vremena, a onda se nebo konačno zatvorilo.

U nekoliko sam navrata kasnije još provirio vidi li se išta, no nebo se je već bilo dovoljno smilovalo za tu noć, jednostavno više nije bilo šanse da se razvedri...

Doživljaj kojeg se ne smije propustiti!
Prekrasno. A i još jedan dokaz kako se upornost isplati!

Iz Istre aurora je promatrana sa Zvezdarnice Višnjana (Korado i ekipa), u Zagrebu su je promatrali članovi Astronomskog društva Infinitum (Boris Štromar), dok su Splitskim astronomima (Ante Perković i Berislav Bračun), i pored cjelonoćnog «dežurstva» oblaci zasmetali u praćenju ove nesvakidašnje i nad našim geografskim širinama, nadasve rijetke pojave.

Realno je auroru iz Hrvatske moguće vidjeti jednom do dva puta u desetljeću!

Galeriju naših fotografija aureore iznad Istre možete pogledati na: www.vidulini-astro.hr

Nekoliko je zanimljivosti povezano sa ovim viđenjem aureore, a zaslužuju da budu spomenuta.

U vrijeme prvog viđenja aureore, nisam odmah bio siguran što sam vidio, bilo me strah staviti takovu vijest na news (hr.fido.astronomija), prema svojoj sili predviđanja, satelitskih snimaka, izvještaja i dr. teoretski ju još nisam mogao vidjeti.

Ipak, bio sam u 22:35 sati napisao kako je sjeverozapad malo crveniji i da idem vani..

Više od pola sata sam svakih par minuta slao sms-ove Bobi u kojima sam opisivao svoju «unutarnju borbu argumenata» za i protiv što sam vidio, na kraju sam mu poslao zaključak kako sam je najvjerojatnije vidio, Koradu sam pak, putem sms/e-maila poslao poruku «sigurno sam je vidio».

Taman kada sam odlučio poslati post na news kako sam je ipak sigurno vidio, čitam upravo pristigao Koradov post; «Ajde svi van, aurora se na mahove vidi kroz oblake, ne možete ju zamijeniti za lp».

Nisam se ni skinuo sa interneta, samo sam pokupio stvari i izjurio u tamu i...oblake.

Nekako se u to vrijeme čujem opet sa Bobom, a i sa Tončijem i Berijem.

U 00:25 sati, baš za vrijeme pisanja sms-a Tončiju, ugledao sam auroru na sjeverozapadu (Tonči je kasnije ispričao kako mu je moja sms-poruka dovoljno dobro, bolje od razgovora, objasnila što vidim, prve riječi još sam napisao razumljivo, ali kako je aurora bila nešto gotovo nestvarno zadnje su riječi bile gotovo nerazumljive od uzbuđenja;

“Mila majko evo je, 7tavh na news ako sh blizu komp” sve što sam htio bilo je da netko prenese na news poruku da je aurora – visibile!

Tada sam fotografirao, slao sms-ove, pokušao probuditi

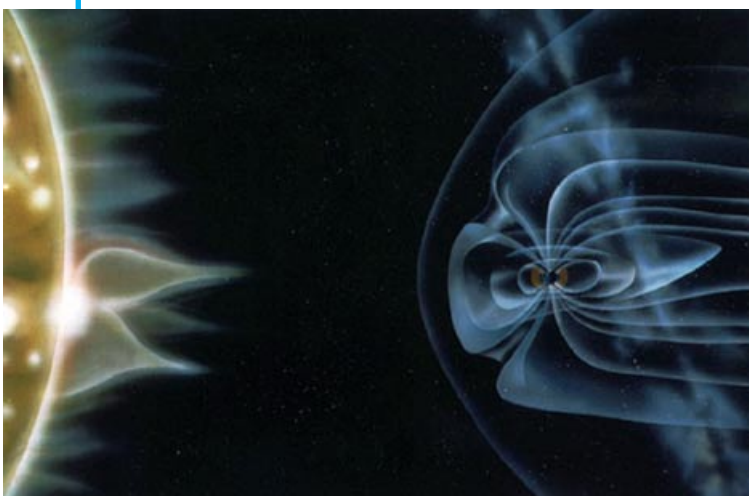
pola njih iz telefonskog imenika gsm-a, najprije nazvao Bobu (evo njegovog opisa našeg razgovora:

«javlja se Marino: “Stromaru!”. “E.”, kazem ja. “Jel gledas ti ovo?!?”. “Pa sad sam vani gledam na sjever, nista ne kuzim, nije mi jasno”. “Eee, nije ti to na sjeveru, pogledaj vise na sjeverozapad..”, krene Marino objasnjavati, a ja se okrećem, idem da mi ne smeta zgrada i odjednom AAAAAAAAAAAAAA, pa pola neba je crveno, a meni smetala glupa zgrada!! “U j??\$?# kako je dobro!! U j*\$%## kako se vidi!!”)

Zvao sam i Koradove u Višnjanu, no tamo se nije nitko javljao na telefon a ni na sms-mail, bili su, naravno, vani, no na nesreću prekrila ih je izmaglica.

Kada je na Canonu zasvijetlila signalna lampica baterije, prekinuo sam sa fotografiranjem, fotoaparat stavio ispod jakne da se baterije malo ugriju za eventualno aurora-iznenađenje, i pustio sva mjerenja, bilježenja, astronomiju u vjetar, naslonio sam se na auto i jednostavno samo uživao u prizoru, svjestan da se radi o nečemu što je gotovo nestvarno za ove naše krajeve, nešto što vjerojatno neće tako skoro biti na nebu.

što je polarna svjetlost?

Zemlju, od raznih štetnih zračenja sa Sunca štiti njezino magnetsko polje koje se nalazi oko Zemljine kugle. Kod obrane Zemlje od tzv. Sunčevog vjetera čestice se najviše koncentriraju i prodiru na polovima tako da se tamo često javlja specifična svjetlost poznata kao aurora borealis (lat. sjeverna zora) ili polarna svjetlost. Iako rijetko, moguće ju je primijetiti i na manjim zemljopisnim širinama, kada je Sunčeva aktivnost znatno povećana.

Podaci o fotografijama

Autor: Marino Tumpić
Lokacija: Vidulini, blizu
Kanafanara (45.2° N, 13.7° E,
Istra, NW Hrvatska)
Datum: 31.oct. 2003.
Vrijeme promatranja: 00:30
- 02:30 (LT),
Vidljivost polarne svjetlosti; 01:
25 - 02:15

Prva fotografija: 01:27;
Posljednja fotografija: 01:58
Pozicija polarne svjetlosti: W-
NW- N, max.alt. 40°
Oprema: Canon Power Shot A60
(2.1mpx) + tripod
Expozicija: 15 s
Objektiv: Canon 35mm, f = 2.8
ISO 400
Rezolucija: 1024 x 768, fine